

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

152. Qui libidinis causa rapuit virginem, & cum illa adhuc in sua potestate existente matrimonium contraxit, quæritur an fuerit validum? Et notatur in Concilio Tridentino solùm eam raptus speciem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

sed non tenetur seruire fidem ob aliquam causam, ut quia altera fornicata est: potest enim iuramento negare promissionem, intelligendo, ita ut teneatur. Quod etiam intellige, quoties causa non implendi promissum non solum est certa, sed solum iudicio sapientum probabilis: quia tuta conscientia innitens opinioni probabili, potest se non obligatum existimare, atque adeo potest iurare se non promississe, ita ut teneatur. Torum id firmat Sanchez optimis exemplis, quidquid dicat Basilius, ut de illo interrogato à Iudice, an mutuo receperit nummos, quos iam verè non debet, qui potest iurare, se non recepisse, quia non recepit, ita ut nunc soluere teneatur: de Clerico, qui interrogatus, an portet aliquid, de quo gabellam debeat, potest iuramento negare, intelligendo, se nihil portare, ex quo gabellam debeat: de eo qui venit ex loco non infecto peste, quem tamen custodes falsò putant esse infectum; potest enim iurare, se ex eo non venire, intelligendo ex eo peste infecto, ut custodes rogare debent. Similiter ergo in presenti potest fictus promissor sub iuramento negare, se promississe, sub intellecta ea conditione non promissi, ita ut teneatur implere, quia ut iam probatum est, non tenetur.

RESOL. CLII.

Quis libidinis causa rapuit virginem, & adhuc in sua potestate existente, cum illa matrimonium contraxit, quaeritur, an fuerit validum?

Et notatur in Concilio Tridentino solum eam raptus speciem puniri, per quam vis inferitur puella, non autem parentibus: Vnde si illa consentiat, etiamsi rapiatur vim parentibus inferendo, validum erit matrimonium. Ex p. 3. tr. 4. Ref. 260. alias 261.

Sup. hoc in Ref. seq. §. vlt. & in ro. 9. tr. 2. Ref. 244. §. 2. & seqq.

§. 1. **N**egatiuè respondet Emanuel Sà *ver. matrimonium. n. 9.* vbi sic ait: Inter raptorem, & raptam etiam alia causa, quam ut vxor ducatur, quando est in potestate raptoris, non potest fieri validum matrimonium. Ita ille, & ita declarasse sacram Cardinalium Congregationem testatur.

2. At ego contrariam sententiam teneo, cum Sanchez *tom. 2. lib. 7. disp. 13. num. 4.* vbi asserit decreto Concilij Tridentini *sess. 24. cap. 6. de reformat. matrim.* solum comprehendere raptum, qui sit causa contrahendi matrimonij; non item ad exercendam libidinem. Et hanc sententiam probabilem esse docet Coninch *de sacram. disput. 31. dub. 3. num. 48.* & pro ea adducit Mazilla aliam Cardinalium declarationem.

Sup. hoc in §. 1. not. prae-teritè.

3. Notandum est etiam hinc obiter contra Sà loco cit. Henriquez *lib. 12. cap. 14. n. 4.* & alios in dicto Concilio Tridentino solum eam raptus speciem puniri, per quem vis inferitur puellae, non autem parentibus. Vnde si illa consentiat, etiamsi rapiatur vim parentibus inferendo, validum erit matrimonium; nam intentio Concilij fuit per illud decretum succurrere liberati matrimonij, ne id mulier inuita contrahere cogatur, sed hoc non accidit quando illa consentit; ergo, &c. Ita hanc sententiam docet Sanchez *vbi supra, num. 3.* & probabilem putat Coninch loco citato, & tenet Filiucius *tom. 1. tract. 10. part. 2. cap. 8. num. 265.*

RESOL. CLIII.

An raptus, quo femina rapuit virum, dirimat matrimonium?

Et an raptus irritet etiam sponsalia? Et notatur, quod raptus, puella consentiente, parentibus tamen inuitis, non dirimit tamen matrimonium, quamuis contraheret tempore quo est in potestate raptoris. Ex p. 10. tr. 16. & Misc. 6. Ref. 83.

§. 1. **D**E hac quaestione olim mihi magna aletione Gallo, qui mordicus affirmatiuz sententia adhaerebat, quam praeter alios tenebat tres aetatis notitiae incliti Theologi, Pater Macratus *disp. 10. de matrim. sect. 2.* Pater Auera *de matr. quæst. 12. sect. 3.* Pater Martinon *de sacram. tom. 5. disp. 76. sect. 5. num. 64.* quia Concilium voluit suo isto decreto consuetudinem libertati matrimonij, efficereque, ut non nisi libere contrahatur: qua de causa dicit idem Auctor sufficere consensum puellae, licet parentes dissentiant, & repugnent eius abductioni: quia Concilium non habuit rationem consensuum eorum, sed ipsius puellae abductae propter matrimonium. Atqui libertas matrimonij non minus violatur, si mulier rapta virum, quam si vir rapiat mulierem: & de veto consentis legis iudicandum est ex ratione verbis illis expressis, quae est velut ipsius anima: ergo, &c. Nec obest quod Concilium loquitur semper in genere masculino. Hoc enim facit, quia communiter raptus à viris contingit, & vix vnquam à feminis. In obest autem, & penalibus femininum eliditur sub masculino, quando ratio per legem expressa est, utque communis ac generaliter lex penalis extenditur ad alium casum similem in lege non expressum, propter similitudinem rationis lege satis expressa, ut docet Panoritanus *cap. Translato, de consuet.* Et communiter iuris vtriusque interpretes. Confirmatur et *leg. vnica, C. de raptu virginum*, quae licet in masculino loquatur, tamen aperte significat feminas sub eo intelligi, & comprehendit penes contra raptos ibi statutus, §. *Et si quidem, vers. panas, his verbis: Sed & si quis inierit ministeria seruilis conditionis fuerit comprehensus, circa sexu discretionem, &c.* Neque obstat, quod ibi loquatur de ferentibus operam raptori. Nam si femina raptui cooperans comprehenditur penes illis, ut verba relata dicit significat, quanto magis femina raptrix debet illis comprehendere, iuxta intentionem legislatoris, & veterum sentum legis? Quippe quae grauis delinquit in eadem materia, & in eadem actione sub his penes prohibita. Non obstat etiam, quod iniuria viro rapti facta, minor sit, quia non propterea definit esse valde grauis, & iniuriola, illiusque penes satis proportionata.

2. Verum his non obstantibus negatiuam sententiam tenent Sanchez *lib. 7. disp. 13. num. 25.* & *disp. 13. num. 16.* & in *sum. tom. 1. lib. 4. cap. 4. num. 3.* Gaspar Hurtadus *disp. 23. diff. 3. num. 11.* Rebellius *part. 2. quæst. 3. & qu. 11. num. 6.* Reginaldos *tom. 2. lib. 31. num. 165.* Praepositus in *3. part. quæst. imped. matrimon. dub. 16. num. 147.* Pontius *lib. 7. cap. 69. num. 6.* Petrus à S. Ioseph in *Theolog. Sacram. cap. 39. res. 2. in fine.* & alij penes ipsos, asserentes quod si mulier iuuenem, vel alium rapit per suos matrimonij ineundi causa, si que in matrimonium libere consentiat, antequam separetur, omnino subsistet matrimonium, ratio est, quod Tridentinum non videatur agere de femina, virope quae vix vnquam raptum soleat committere, sed solum de raptu, qui in ordine ad matrimonium à viris frequenter committitur solet. Confirmatur primò, nisi lex sufficienter exprimat, non solet comprehendere casus omnimò rari contingentes, sed est de communiter contingentibus. Confirmatur secundò, lex Ecclesiastica de raptu